

LKB

Kromika

Nr. 51

1982. 15. 19

Perstaitės duok kitam!
Eina nuo 1972 m. kovo 19 d.

Ačiu Viešpačiui už dešimtmetį!

LKB KRONIKA Nr. 51

Šiam numeriję:

1. Sveikinimai
2. Lietuvos Katalikų Bažnyčios atgimimas.
3. "LKB Kronikai" 10 metų
4. Leiškės "LKB Kronikos" redakcija.
5. Tikiinčiųjų protestas.
6. Sugrūžo.
7. Bažnyčia "atskirta" nuo valstybės.
8. Kun. Leono ŠAPOKOS žudukų teisims.

1982 m. kovo 19 d.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios "LKB Kronikai" 1982 m. kovo 19 d.

JO SVENTENYBĖI POPIEŠTUI JONUI-PAULIUI II

Vatikanas

Tarptautinis

Šventasis Tėve,

Mes,Lietuvos katalikai, su dideliu dėmesiu sakome ir Vatikaną ir kitas Varšuvos radijo stotis Jėsu šeštadienį, parokymus, darbus iš nuolatinės kilmės po įvairius žemynus, nešant pasimatutusiam šių dienų pasauliui. Tiečiai ir Meilę.

Bus, daug iškentėjusius per paskutinius keturis dešimtmečius, audine Jėsu Šventenybės nuolatinis rūpestis pagrindinėmis žmogaus teisėmis, kurios per mus ypač negailostingai yra trypimos ir nuostabi Jėsu naile savaijai Tėvynei.

Ieakojos tragedija dėl geografinės artumos ir pačių politinių svarbių žmonių mums gerai žinomos ir suprantamos. Šios tautos vienos ar kitoks likimas gali įtakos ir mūsų tolimesnėms pastangoms bei kovai. Lietuvoje valdžiai bendrieisi, kovodami su tikinčiu jaunimu, nuolat kartoja: "Ir Lankijoje viskas prisišo nuo roženčieus..."

Šventasis Tėve, iš Jėsu veiklos mes mokiniai Dievo ir Tėvynės meilės. Dabar nė turime nenuginčiamą autoritetinę pavyzdį, jog, kovodami už Dievo, Bažnyčios ir tautiečių teises, mes neprasilenkiamė su savo tiesiogine misija.

Lietuvos kunitai ir tikintieji meldia ir žodžiu dėkoja už Jėsu tėviškos Širdies geruma, kasdieninių prisiminimų meldijoje, už sveikišimus įvairiausiomis protagonistis lietuvių kalbe, už lietuvišką pamoksle, šv. Kazimiero kolegijos koplyčioje už vysk. Paulieus MARCINKAUS, vysk. Jono-Vytauto BULČIO ir Asgr. Andrieus BAKAS pasirimus į eukštą ir atsakingas bežyntines pareinias. Tuo būdu Jėsu Šventenybė, atkreipė pasulio dėmesį į mažą katalikišką tautą pris gintarinės Baltojės, kuri jau virš 40 metų veda gyvybinę kovą už Dievo žmonių ūkydys, Bažnyčios ir Tautos egzistenciją. Si moralinė parama mums yra neįkainojamai svarbi ir būtina.

Mūsų tauta, jau keturi dešimtmečiai mokinėjama, suteikė visas savo dvasines jėgas, su viltimi, ypač per paskutinių dešimtmečių, einančių etapinių su šukiu: "Visi būtini Kristuje!"

Lietuvos katalikai nuolat meldžiasi už Jėsu Šventenybę, prašydamai Aukščiausių apsaugoti Jėsu gyvybę nuo sandomų žudikų, išlaikyti ilgus metus Dievo garbę, ir Bažnyčios gerovei. Brandinkime mintį, kad 1987 metais, Šventiant Krikščionybės veidimo Lietuvoje 600 metų garbingą sukaktį, galėsime deromai sutikti Jėsu Šventenybę prie Aušros Vartų Dievo Motinos, kuriai, užimantui šv. Petro Sostą, padovenote kardinoliška pijušę.

Mes, Lietuvos katalikai-kunitai ir tikintieji, minėjami "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" sukaktį dešinties metų, suklabpo pris Jėsu Šventenybės kojose: "Šventasis Tėve, paleišinkite mūsų Bažnyčios ir Tėvynės keturių dešimtmečių kovas, kančias, didžiules aukas, mūsų visus keliatus su mokytoju Petru PAULAIČIU priešakyje (jis šiemet spalio 10 d. baigė 35 metų baugmę), vyskupu petringai trečinius, - Julijoną STAPONAVICIŪ ir Vincentą SLADKOVICIŪ, - prelei mūsų virš 20 metų tremtyje, kunitus /trečialius jų - jo Gailago kančios kelisius vienuolius, tikinčiuosius ir mūsų brolius išsivijojo...

Šiakai katalikų kventėja mes savo dvasis tėvom. Lietuvos kunitai ir tikintieji mės lietuviniai, atvykstomi i Jėsu iškilią Jėsu, kuris sudėtingas kovas už Aušros vartus ir Meilę. Visiens mums būvo labai matoma reikiai įvykdomių.

JO Ekselencijai Arkivyskupui Pauliui MARCINKUI

Vatikane

Nuoširdžiai sveikiname, Jūsų Ekselencija užėmus svarbų ir atsekingą postą Vatikane, ir meldžiame Dieva geros sveikatos ir visokeriečios palaimos. Nuo 1940 metų esame atskirti nuo Vakarų, o kytai baigiasi Sibiru, todėl tik maldą galime laiku pasiekti Jus pasveikinči.

Jau seniai Jūsų Ekselencija pažistame iš Vatikano radijo. Džiaugiamės, kad lietuvis išgelbėjo popiežius Paulius VI gyvybę nuo žudiko rankos, didžiuojamės, kad jau antrą popiežių lydite apaštališkos kelionės po įvairius žemynus.

Pernai labai nudžiugome sužinojė, kad Jūs ruošiateis aplankytis sevo nematyta, bet mylimą Tėvynę. Deja, sovietinė valdžia pabugo šio vizito ir to tautiečių entuziasmo, kurį būtų suskėlęs Jūsų 1981 metų apsilankymas tėvų žemėje. Neprerandame vilties, kad Jūsų senu svejonių "pabučiuoti brangi Lietuvos žemę" išsipildys dviejų dienų jubiliejų proga - 1984 ar 1987 metais.

Mes dėkingi Vakarų speudai, kad ji, minėdama Jūsų vardą, greta mini ir mūsų tėtinį vyskupą Julijoną STEPONAVICIŪ. Spaudos pranešystės išsispildymas - būtų gražiausias mūsų Tautos eukū ir kančių užtvirinimas.

Jūsų Ekselencijos pamoksles, pasakytas per Vatikano radija 1981 metų liepos 5 d. suleukė gilaus atgario kiekvieno tau aus lietuvių šardyje. Kaip būtų gerai, kad visi mūsų Tautos sūħūs ir dukros, kur jie begyvenčia, galėtų atkertoti Jūsų žodžius:

„Visi širdimi suaugau su Lietuvos istorija, nes tai mano tėvų ir protėvių istorija. Sevo širdimi suaugau su lietuvišk kultūra, nes tai lietuvių tautos, mano tėvų ir protėvių kultūra... Ačiū už geras Tėvynės meilės pavyzdį ir gyventojuems Lietuvoje.

Ekselencijoje, leiminkite mūsų Bažnyčios laisva balso - "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Krūnike", mininčia sevo gyvenimo pirmąjį dešimtmetylį. Perduokite mūsų širdingiausius padėką visiems, kurie padėjo jei nugalėti teletos kelbų barjerus ir prabilti paseuliui apie Lietuvos katalikų ergus. Šis sunkis valanda mums labai reikia paseulio viešosios opinijos pagalbos.

Ekselencija, gyvuokite ilgiausius metus!

Lietuvos kunigai ir tikintieji

x x x

Jo Ekselencijai Arkivyskupui Jonui-Vyšutui

B U L A I C I U I

Centrinė Afrika

Nuoširdžieusisi sveikiname Jus kunigystės pilnstatvės-vyskupo šventimų ir pastyrinimo į eukštas bažnytinės pareigės proga. Visokeriečios Dievo palaimos ir ilgjeusių metų Dievo ir Bažnyčios tarnyboje!

Trijų Karalių šventėje mes savo dvasia buvome Romoje dreuge su Jumis ir vienas lietuviais, atvykusiais į Jūsų iškilmę. Jums, Ekselencijoje, visos kovojenčios Tautos pagerba ir meilė! Visiems mums buvo labai malonu radijo bangomis girdėt

Jūsų žodžius, liudijenčius nusistatymą visar, kur tik bebūsite, remti savo tėvinių katalikų reikelius. Labai norėtusi Jūsų žodį girdėti kiekviens galime progos.

Tėvynė ir gimtoji Jūsų Tėvelių parapija - Kučiūnai kviečia Jus, Ekselencija, į svečius. Jūsų apsilankymes mums suteiktų labai daug džiaugsmo, o Jūs turėtumėte progos patirti ne tik tėvynsinių meilę, bet ir su kias salygas, kuriose jie turi praktikuoti tikėjimą.

Dėkojame Jūsų Namystei - lietuvių Motinai, išauginusiai didelę, lietuvišką ir krikščionišką šeimą. Tai puikus pavyzdys ir mums, gyvenantiems Tėvynėje.

Sveikiname Jūsų Brolius ir sesutes! Sveikatos ir gražiausiu metu!

Ekselencija, nors Jūs tiesiogiai turėsite rūpintis Afrikos krikščionimis, bet visais galimeis būdaus padėkite mums Tėvynėje. Kelkiuose į viešuma mūsų Tautos ir Bažnyčios skrieudes, padėkite Apaštelų Postui susorientuoti ateinančioje i Tėvynės informacijoje.

Leiminkite mūsų kančias, kovę ir ryžta, sukurti šviešesnę Tėvynės ir Bažnyčios ateitį.

Lietuvos kunigai ir tikintieji

LITUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS DVASINIS ATGHIMUMAS

I žangas

Pasibaigus II Pasauliniam karui, Lietuvoje prie valdžios vairo atsištojo kongregacija bedieviai, pasiryžę visiškai sunaikinti Katalikų Bažnyčią. Dieva ir Tėvynės mylantiems lietuviams iškilo klausimas: kas bus toliau? Vilkaviškio kunigai kreipėsi į seną ir lėmintingą savo ganytoją vysk. KANOSĄ, prašydami peterimo naujose situacijose.

- Ka valdžia sekys, vysk. darykite priešingai ir bus gerai, - atsakė ganytojas. Beliko ši patarimų įgyvendinti. O įvykiai toliu klostėsi šitaip:

1946 m. buvo užderytos Kunigų seminarijos: Vilniuje, Telšiuose, Vilkaviškyje. Vyskupai - Teofilius MATULIONIS ir Vincentas BORISEVICIUS - stimi. 1947 m. areštuotas Vilniaus arkivyskupijos arkivyskupas Mečislovas REINYS /mirė Vladimiro kalėjime/ ir Telšių vyskupas pagibininkas Pranciškus RAMANAUSKAS.

Trečdalis Lietuvos kunigų turėjo pereiti Gulega. Vysk. Vincentas BORISEVICIUS 1947 sušaudytas.

1948-1949 m. uždarinėjami vienuolynei, daugelis bažnyčių paverčiami sandėliai, su pensuojamos profaniniams tikslams. Lietuvių visi masiškai deportuojami į Sibirą.

Valdžios iniciatyva steigiami dvidešimtukai, kurie turi atstoti bažnytinį parapijų komitetus. Dvidešimtukams primetama vienašališkos, tikinčiuosius diskriminuojančios sutartys.

Bažnytinė vyriausybė buvo prievertautama leisti nebažnytinės instrukcijas ir remti melagings. Sovietinės valdžios "ko" - už teikti."

Uždraudžiamas pastaravės bažnyčios ūkio. Bendruomenės teisėbių dažnai nustatoma

Tokiu būdu Kauno Arkivyskupijos bei Vilkaviškio ir Kaišiadorių vyskupijų valdytojės kan. Juozapas STANKEVICIUS praneša kuniagem, jog nebegalima katekizuoti vaikų, lankyti tikinčiųjų, negalima vaikams paternauti prie altoriaus. Pragaištis ga nuoleidžiavima sovietinei valdžiai pradėta vadinti "diplomatija". Kai kungas Kurijoje pasiskuodavo, jog yra puolmas valdžios, jam atsakydavo: "Kveiles buvai ir nemokėjai gyventi!" Nemežei kungių užmiršo vysk. KAROSO protinė pats rimis ir pradėjo savintis nauja Kurijos stiliumi.

Šiame periode buvo sulaužytas teutinis ir bažnytinis pasipriešinimas, o musi lenkusieji prievertai sugalvojo lozungen: "Kakta sienos nepremuši!"

Teroras tėsėsi ir Nikitos CHRUŠČIOVO valdymo laikais. Vienyolika kungių vėl iškelievo į Gulagą. Ištremiami vyskupai - Vincentas SLADKAVICIUS /1959m./ ir Julijonas STEPONAVICIUS /1961m./. 1961 m) uždrodome lik ka pastatyta Kleipėdos bažnyčia, o jos statytojai - nuteisiami.

Sep̄intemos dešimtmetynėje kungams už menkus nukrypimus nuo sleptų sovietinių instrukcijų būdavo uždraudžiama eiti kungo pareigai. KGB vykdė spūstį kovo prieš Kauno Kunigų seminariją, siekdama kuo daugiau seminaristų įtrauktinėti į saj vo vorstinklį.

A t g i m i m o p r a d ž i a

1964-65 m. reikia laikyti Lietuvos Katalikų Bažnycios atgimimo predžia. Kunigai pamažu išsidrūsino ir pradėjo tai vienuri, tai kur grupėmis katekizuoti vaikus. Pemoksluose vis dažniau suskambėdavo dr. sus. Žodis, reginantis nebusti iš miego ir sustingimo. Religijų reikėlyų teribos įga lotiniško RUGENIO pestangos tertrizuoti kungus vis dažniau pasisekavo.

1968 m. Lietuvos Katalikų Bažnyčiai yra labai reišmingi. Šis metas aktyvūs kunigai gyvai diskutoavo, kokiu būdu reikia kovoti prieš valdiškų bedievių savivalę. Šiu diskusijų išveda - nutarimas pavieniui ir kolektyviui pradeti reikalauti religinės laisvės minimumo.

1968 m. rugpjūčio mén. Telšių vyskupijos kungai - Vladas ŠLEVAS ir Alfonsas PRIDOTKAS, pasiuntė TSRS Ministru Tarybai po pareiškimą, kuriuose iškélé ka kuriuos Bažnyčios diskriminacijos klausimais atvejus maldaknygių trūkumą, Ku nių seminarijos varžymą ir kt. Abu kungai buvo valdžios pareigūnų išbarti iškelti į kitas parapijas.

Tuo pačiu metu Vilkaviškio vyskupijoje buvo ruošiamas kolektyvinis kreipimasis dėl tragiškos Kauno seminarijos buklės, kurisime įspėj kito rešoma:

"Kečmet Lietuvoje mišrsta apie 30 kungų, o Kauno seminarija dėl valdžios nustatyto mežo limito gali išleisti vos 5-6 naujus kungus /.../. Priimant kandidatus, lemiamas balsas priklauso ne Seminarijos Vedovybei, bet valdžios pareigūnams. /.../. Atėjo laikas reikalauti, kad būtų paneikiama Seminarijai limitas į kedinės valdžios orgenai nekludytų jaunuoliams stoti į Seminariją."

Po šiuo pareiškėnu /1968.III.31/ pasiraše 63 Vilkaviškio vyskupijos kungai: 1969 m. sausio 8 d. du Vilkaviškio kungai - Juozas ZDEBSKIS ir Petras DUMBLIAUSKAS pasiuntė bendra raštą TSRS Ministru Tarybai dėl Kauno Kunigų

seminarijos suvaržymu. Partijos ir vyriausybė, senisi neregėjusi tokio kunigų "ižulumo", pasiuntė čekistus išsiaskinti "nusikaltėjų". Po taidymu ir gaudančių kunigams - Juozui ZDEBSKIIUI ir Sigitui TAMKEVICIUI neribotem laikui buvo uždrausta eiti Kunigo pereigas ir išskyta išsiderbinti. Abu kunigai metus laiko dirbo melioracijoje. Kun. Liongines KUNEVICIUS, pabendes užstoti nubeustuosisius kunigus, buvo taip pat verčiamas atiduoti registracijos pažymėjimą, o kai jis nepakluso, buvo peimtas keliems mėnesiams į kariuomenę.

Valdžios represijos prieš kunigus ne tik kai nesuleikė religinio sąjūdžio, bet net padėjo jam augti.

1969 m. Telšių, Vilnius ir Panevėžio vyskupijų kunigai tolisu etakevo sovietinės įstaigas, reikaleudami Bažnyčiei laisvės.

Tuo pačiu metu jaunimas skepta organizavosi, atlikdevo užsrasas rekolekcijos, gilino religinę pasaulėžiurę. Pamažu atsigeavo ir ektyviai pradėjo veikti į pagrindį suveretyti moterų vienuolynai. 1969 m. iškilo "Eucharistijos bičiulių" sąjūdis, užėmės dvasiniame Lietuvos K. Bažnyčios atgimime labai sverbią vietą.

1970 m. viens po kitos buvo sudagintos trys bažnyčios - Sengrūdoje, Gaurėje ir Batskiuose. Niekas neabejojo, kad tai buvo valdžios bedievių šantažas, siekiant ištikinti, kad kova už Bažnyčios teises esanti beprasmiška.

1970 m. rugsėjo 9 d. už veikų katekizaciją nuteisiamas kun. Antanas SEŠKEVICIUS. 1971 m. po kratos suimamas kun. Juozas ZDEBSKIS, o lapkričio 12 d. nuteisiamas už veikų katekizacija. Ta pačia diena ir už tą patį "nusikaltimą" teisiamas kun. Prosperas BUBNYS. Tris kunigai lageryje turėjo turėjo ištikinti 800 esančius leisvėje, kad sovietinės valdžios reikia klausyti labiau negu Dievo, tačiau gevosi atvirkščiai - deugelis kunigų, priterdami kun. Antano SEŠKEVICIAUS žodžiams, pasakytiems Molėtų teisme, kad "Dievo labiau reikia klausyti negu žmonių" /Apd. 5, 29/, dar uoliau vykdė veikų katekizaciją. O tikintieji pvisa Lietuvą pradėjo parašus po memorandumu, kuri vėliau paskulis pavedins "17000 tikinciųjų memorandumu."

Kovos už K. Bažnyčios leisvę Lietuvoje

d e š i a t m e t i s

Šiemet sukančia dešimt metų nuo to momento, kai vyksta atskakli kova tarp bėteisių Lietuvos kunigų bei tikinčiųjų ir valdžios bedievių, remiamu KGB, administraciniu veldžios sparsto ir masinės komunikacijos priemonių. Štai tos kovos charakteringi momentai:

1972 m. vasario 7 d. Lietuvos kunigai ir tikintieji per SNO pasiunčia sovietinei vyriausybei 17000 parašų patvirtintą Memorandumą, nušvietiškai vergiškai Lietuvos K. Bažnyčios padėti ir reikaleujantį gržinti leisvę.

Sovietinė veldžia išprievertavo Lietuvos Ordinarius, kad pasmerktų šį memorandumą, tačiau judėjimo už Bažnyčios leisvę nesustabdė.

1972 m. kovo 12 d. priešrodi pirmasis "IKB Kronikos" numeris, atsistoja įsi Dovydas prieš Galijotą Galybių Viešpaties verdu. Ji Lietuvos K. Bažnyčios atgimime užėmė vieną iš reikšmingiausiuų vietų.

Romo KALANTOS susideginimas 1972 m. gegužės 14 d. ir po to kelią dienęs vykusios jaunino demonstracijos naturėjo ryšio su religinio atgimimo sajūdžiu tačiau religiniam atgimimui, neabejotinai, pasitarnavo.

Sovietinė valdžia, bandydamas nureminti kunigus, pakeitė Religių reikalų tarybos įgaliojinių čekistą RUGIENĮ lenkstesniu partiniu darbuotoju Kazimieru TUMENU, tečiau jo misija nepavyko.

1972 m. Lietuvoje pradeda organizuotis neakivaizdinė Kunigų seminarija. Tai buvo reakcija prieš KGB veikla farpdiecezinėje Kauno kunigų seminarijoje. Dvesiškijos terpe subrendo mintis, kad negalime toleruoti tokios padėties, jog KGB atmesti jaunuoliesi negalėtų testi studijų ir gauti Šventimus. Siandien neakivaizdinė Kunigų seminarija dar labiau prisiteikė prie persekiojimo sėlygį ir sovietinei valdžiai kelia labai rimta nerima. Šios seminarijos išskirimes buvo vienes iš ~~žmogžudk~~ pozityviausių žingsnių pokario Lietuvos K. Bei nyčios gyvenimo. Jos iškūrimo iniciatoriai buvo KGB iš seminarija nepraleisti jaunuoliesi.

1973 m. lapkričio 19-20 dienomis KGB smogė stiprų smūgį Lietuvos K. Bažnyčios pogrindžiui. Daugybė sėkmungų kratų, keli areštai valdiškiems bedieviams leido triumfuočiamebus maldaknygių, "LKB Kronika" suneikinta ir vėl Lietuvos tikinčiuosius geubs kapčią tyla. Laimė, kad taip neivyo.

Lietuvos religiniam ir tautiniam atgimimui labai daug pasitarnavo ne tik "LKB Kronike", bet ir visa laisvoji spauda. Viens po karto pasirodė nauji leidiniai: "Aušra", "Dievas ir Tėvynė", "Tiesos keliai", "Rūpintojėlis", "Perspektyvos", "Alma Mater", "Laisvės šauklys", "Vytis", "Ateitis" ir kt. Visi leidiniai, nors ir ne visai tobuli, ir sunkiai persiekiantys skaitytojus, organizavo idealius, žedino leisvės perspektyvas, kėlė tautiečių samoninguose ir drasa.

Labai gražiai per paskutinių dešimtmetį pasidarbovo seserys vienuolės. Vieno iš jų aktyviai prisidėjo prie kovos už K. Bažnyčios laisvę Lietuvoje, kitos ylių ketekizevo vaikus, būrė jaunim-, trečios aktyviuosius rėmė savo mėlda ir auka. Sunku žodžiai išreikšti padėk-toms, kurie ištvermingai ir pasiekuojančiai dirbo iš tebedirba Viešpaties darba. Ne be reikalo KGB taip sukruto persiekti moterų vienuolynus, šnipinėti juose, bandyti susimedžiti vienuolynuose savo agentų ir t.t.

1970-75 m. sovietinė valdžia ~~zakariaukų~~ prievertavo, kad visos Lietuvos prepijos atnaujintų 1948 m. taip pat prieverta primestas vienšališkes "shtartis", kurios tikintiesiems nieko neduoda, o tik įpareigoja. Labai geila, kad daugeliui dvesiškių pritruko samoninguo ir ryžto - ši valdžios skcijs beveik pilnei buvo realizuota, nors šiuo metu Lietuvos yra keliasdešimt parapijų, kurios minėtų "sutrčią" neetnaujina. Kaip teisylė, visus klasidengus žinijus, viess nuolaidas pirmieji padarydavo kunigai kerjeristai. Tokiu būdu buvo ležomas pasipriešinimas, o vėliau jau lengvai būdavo sovietinei valdžiai prievertauti ir kitus kunigus.

1975 m. rugpjūčio 1 d. Helsinkio baigiamasis Aktes kovojočiai Lietuvos K. Bažnyčios pasitarnavo tvirtu pagrindu, i kurį atsirėmus, buvo galima reikšti elementarių teisių ir žmoniškumo - duokite mums tai, k. prieš visą passuli viešai pažadėjote!

1970 m. rugpjūčio 16 d. Lietuvos jaunimas, d. užleusiai, sucharistijos būdiuoliai, organizuotai nuvyko į Siluv. pirmadvarčių Dievo M. minę už tautos nuodėmes ir išpresažyti jai atgimimo malonės. Per penkis metus šis jaunimo žygis sovietinės vyriausybėi įvardė tiek baimės, kad jem sutuokdyti pašudcoje karliuomenę, KGB, miliciją ir teismus.

1976 m. liepos 28 d. LTSR ATP priėmė įstatymą, patvirtintą nentį "Religinė susivienijų nuostatus". Keletas metų veldžias pareigūnai, kad nesukelty kunių ir tikinčių protestą, apie šiuos nuostatus visiškai tylėjo. Nuostatų priėminimas liudijo, kad sovietinė veldžia ne tik neatsiskė kovos prieš tikinčiuosius, bet daugiau net ykdytų diskriminaciją įteisino įtidiškei.

1977 m. vasario, ruošiant naujų LTSR Konstituciją, Lietuvos tikintieji, kunių ir net Ordinarių rašė savo peticijas, bet Partija i juos visiškai nereagavo. I Konstitucijos buvo peliktas tikinčiuosius diskriminuojantis 50 straipsnis: jiems suteikta teisė "atlirkti religinius kultus", o valdžkiems bedieviamams - "vesti steistinė propagandą".

1978 m. lapkričio 13 d. Lietuvos išskirė Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetas. Kunių ir tikintieji komiteto išskirimą su džiaugsmu, tačiau ištrauko ir tokią, kurie labai greito komiteto išsiruojant srečto. Reikės padėti i tautiečiens Lietuvoje ir Vakaruose, kad jie suprastų ir ivertino Katalikų komiteto veiklą.

Lietuvos tikinčiųjų dvasiniams atgimimui labai padingo naujasis popiežius - Józef-Paulius II, deug kerčiau Lietuvai parodė išskirinį dėmesį. Tieki Šv. Tėvo pavyzdys, tiek jo pedrasinantis žodžiai išvėpė ir išvėpė Lietuvos kunius bei tikinčiuosius energingai ginti. K. Bažnyčios teises išlikti ištikimais Kristui.

1979 m. 522 Lietuvos kunių ir du trentiniai vyskupai solidarizavosi su tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto dokumentu Nr. 5 ir pasisakė prieš "Religinė susivienijimų nuostatus". Šis mesinis Lietuvos kunių protestas padėjo, kad Lietuvos dvasiškių nėra sulsužyti ir pasimetusti, neskaitant mežos dailes KGB kolaborantų. Gal dėl to KGB dar intensyviausiai pradėjo verbuoti klieriku tikėdamasi, kad ateityje Lietuvos kunių bus suskalbysti ir sugnuždyti.

1980 m. Lietuvos tikintieji ir kunių i predėjo placią akciją už Taatos slėtinumą. Sovietinė veldžia ne tik neparodė palankumo šiai akcijai, bet jai trūko. Nebuvo leista iškurti Blaivybės draugiją, o Lietuvos Ordinarių, pradžioje paruošę grežiai iniciatyvą, nebe sovietinės veldžios išikištino, nuo šios akcijos persireukė. / Nesupasevo tiktais Telšių vyskupijos Valdytojais/.

Labai reikšmingas Lietuvos K. Bažnyčios gyvenime įvykis - Kunių tarybų susisirimes. Sovietinė veldžia iš karto ižiūrėjo povoju ir pradėjo netiesiogiai kovoti kunių tarybas. Labai gaila, kad beveik visi pereigas einantieji Lietuvos Ordinarių, išskyrus Telšių Valdytoją /Trentiniai vyskupai Kunių tarybos priėmė ir jie laimino/, KGB ir Religių reikalų tarybos įvaliutinio spekudžiemi, kurių tarybų nepaleikė, tečiau jos ir tolisu tebeegzistuoja. Jeigu Kunių tarybos priėmė formaliai būtų penaišintos, tai vistiek kiekvienoje vyskupijoje liktų kunių bendruodžiai, kurie vyskupijų gyvenime ir kovoje už Bažnyčios teises vedins labai didelę rolo. Ryškiu pavyzdžiu galėtų būti visų vyskupijų Kunių tarybų raštas 1981.V.3/ prieš veldžios kišimąsi į parapijų veldymą ir parapijų komitetų turštymą prieš kunius.

Sovietinė veldžia, žiniuojant masydama vis labiau kylantį religinių atgimimą Lietuvoje, suintensyvinio ne tik propagandinio darbo, bet ēmėsi tiesioginių prieštortos akcijų. Paskutiniu metu vištosme pasaulyje išindėti nušambėjo KGB suorganuotos "kisulių maršas" prieš Lietuvos tikintį jaunimą, siekiant sutrukdyti organizuotą religinę eiseną į Siluvą. Šiai akcijai buvo pensudotė KGB, milicija ir karliuomenė.

KGB ypatingai bijojo, kad tūkstančiu domisi vien drugiai Lietuvos jaunimo ir kedinis jaunimas jau sugebė organizuotis.

Praėjus kovos už Bažnyčios leisvę dešimtmiečiui, jau galima daryti kai kurios nė išvades:

Ki Atsižvelgiant į labai sunkies slymes, leimėtę tikrai daug: sovietinė veldžia bū paplėtė Kunigų Seminarijos limita, kurių viešai pradėjo katekizuoti vaikus, kai leisti juos prie altoriaus, bažnyčiose padatgėjo jaunimo, dauguma kunigų nebeper J' so diskriminacinių "Religinė susivienijimo nuostatu", nebebijo prarasti regis cijos pežymėjimų ir t.t. Vietoje liudnos perspektyvos, kad Lietuvos K. Bažnyčia bus suniveliuota iki Rusijos Prevoslevų Bažnyčios lygio, ji per dešimtį metų dvainiai atsinaujino ir išaugo, ypač kokybiškai.

Visa, ką staikta, buvo laimėta ne "diplometijom", ir ne "sėdėjimo po šluote keliu", bet ektyvios kovos ir sukos kainos. Dievas laimino daugelio teutiečių pašventim, ir suka. Viens aišku, kad tiems, kurie Lietuvoje save vadina "diplometais", nors iš sovietinės veldžios pavykšti išsidėrėti tik tada, kai jis atsiduria pri mesinių žmonių pastariešinim. Sėdėjimas, leukiant geresnių leikų ir bijant galvai prasinauti į sieną, visada buvo ir bus Bkažyčiai pražūtingas.

Kovos už Bažnyčios leisvę būtų buvus labai naefektyvi, jei mūsų brolių Vakarų se nebūtų parėmę jos masinės komunikacijos priemonėmis, organizuote meldo ir kt. tomis formomis. Už šių pagalbų Lietuvos ketlikai labai dėkingi visoms radijo stotims, laikraščių redakcijoms, informacijos taryboms ir visiems, kurie vienoki ar kitokiu būdu garsino paseulyje diskriminuojamų Lietuvos kataliku vergus ar maldési už Lietuvą.

Vienas iš pečių skaudžiausių faktų kovoje už Bažnyčios leisvę buvo kai kuris Lietuvos dvasiškių koleboravimas su KGB, jų beiumas ir nekrikščioniško "protigumo" verdu daromi įvairūs kompromissi, pričinintys beveik iki išdavystės ribos. Šios rūšies dvasiškiai yra visiškai susikorėmėti tikinčiosios Lietuvos lieudies skyse.

Labai opačiai ateities problema - neturiu vyskupų paškyrimas. KGB deda vieną pesta gas dezinformuoti apsėstų sostą. Reikiuose prie pažinti, kai tai iš dalies pavyksta. Pavyzdžiu, vienas rimtes lietuvis kunigas - "Lietuvos rašytojai leiske po to, kai Popiežius sulskię trijų vyskupų konsekraci", spėjalestauna, kad hierarchijos reikalai susipainiojo dėl "žmonių esmeniškų užgrudių". Leisko suporius Lietuvos aktyviuosius kunigus vadine "griovikeis", kurie neleidžia išspresti vyskupų reikla, tiekms, "kas gali ir tik gero nori...". Leisko turinys leidžia supresti, kad kežkes iš Lietuvos meistrųskai sugebėja dezinformuoti net Vakarų eusebų gyventojus Lietuvos išeivijos elite.

Sékminges kovai už Bažnyčios leisvę reikius, kad Lietuvos kunigai ir tikintieji nepasijustų es "vieni vieni", bet kad būtų laisvojo pasaulio moraliai priskomi. Ypatingai svarbi Apsėstų Sėsto persone, sudaranti galimybę kovojantiems už Bažnyčios leisvę prisiteikyti prie pačių sudėtingiausių aplinkybių.

"LKB KRONIKA I" 10 METU

Kodėl etisirado "LKB Kronika"?

Lyzisi prieš 10 metus, t.y. 1972 m. kovo 1° d. priešrode pirmasis "LKB Kroniko" numeris. Tai buvo labai kuklus leidinėlis, nutekęs informuoti Tėvynę ir pasauli apie Lietuvos tikinčiųjų diskriminaciją ir pastangas išsikovoti katalikinės leisvės minimum. Kodėl ji pasirodė 1972 metais?

Stelino represijos prieš Ketilių Bažnyčią ilgam laikui sukurė pasyvumą atmiferu katalikų tarpus. Bažnytinė hierarchija buvo įsitikinus, kad "prieš vėj" nepapisi" ir klusniasi vykdė visus sovietinės valžios reišklavimus, o partijos viršūnės

nės plėnevo vis greitėsni Bažnyčios likvidavimui. Septintame dešimtmetyje už menkiausi "pressožinimą" prieš slaptas sovietinės valdžios instrukcijas kunigams buvo uždraudžiama eiti pareigas; Kunigų seminarijos buvo tik suveržyta, jog kasmet galėdavo priimti vos 5 kandidetus. Religijos reikalų tarybos įgeliotinis jaustėsi esas "cares ir dievas", galis terorizuoti kunigus ir ordinierus.

Tuo pačiu metu kunigų trupe vis labiau brendo mintis, jog negalima sedeti, susidėjus renkes, nes sovietinė valdžia visus uždusins. Kaip daryti? Atsekymu davė Maskvos dišidentai, dr. siai užstodami savo idėjomis, pareiškimais, knygomis ir leidinieiais. Tai buvo pirmas prisikėlimo vardo dužis, pežadines daugelių iš baimės letargo ur šeukiantis: gausė tempos ir miego! Reikia kovoti, reikia sovietinės valdžios nusikaltimus prieš Bažnyčiai ir tikinčiuosius išvilkti iš šviesa, - tegu vises prasulius pamketo tironija, o gal šviesoje bus nepatogu daryti niekšybęs. 1968 m. kunigai prieš protestuoti prieš Kauno Kunigų seminarijos suveržymą. Sovietinė valdžia iš kunigų pareiškimus reagavo tik represijomis: KGB tardymais, pašalinimais iš kurių darbo ir net teismais. Vienas po kito už kunižišku parėjimui atlikim /veikų ketekizaciją/ buvo nuhausti kunigai - kun. Antanas ŠESKEVICIUS, kun. Juozas ZDEBSKIS ir kun. Prosperas BUBNYS. Sie teismai buvo paskutiniai ir svorbiausias impulsas kuo greičiau pradeti leisti pogrindinių leidinių.

"LKB Kronikos" pradžia

1971 m. prasidėjo sverstymai, koks turėtų būti leidinys, kaip jį perucشتis, kaip pedauginti ir t.t. Pirmajame variantie leidinys turėjo būti panesus i vėliu po sirodius "Dievas ir Tėvynė". Net pavadinimai turėjo - "Vivos voco!" /Gyvuosis šeukiu/. Jo tiksles turėjo būti - žadinti katalikų smoningu, kelti iš susnudi mo, reginjai kovoti už Dievo, Bažnyčios ir tikinčiųjų teises. Pagelieu apskaitota prie minties, jog iškalbingiausia yra faktų kalba. Tai ir nulémė pavidinimai - "Lietuvos Kataliku Bažnyčios Kronike".

Pirmajam numerui medžiagos buvo. Iškilo klausimas, kie toliu rinkti persekiojimo faktus, kad KGB leidinio nesunkintų pačioje jo užuomažgoje. Pradžioje sunkenybių buvo daug, bet, kai "LKB-Kronika" priešėjo plisti po Lietuvą, tikintiesiems apie ją sužinojus per radijų, vis daugiau medžiagos pasiekėdavo redakciją. "LKB Kronika" buvo verrasinėjamas rūšiomis: mašinėle, druginim, elektrografiniu būdu ir platinema per prieš patikimiausius asmenis, o iš jų į redakciją plaukė vis daugiau ir daugiau informacijos.

Byla "LKB Kronikai"

Kai tik "LKB Kronika" priešėjo plisti po Lietuvą, ji pateko ir į KGB rankas. 1972 m. liepos 5 d. jau buvo jai užveste byla Nr. 345, kuri neužbeigtų ligi šiolei. Nuo bylos Nr. 345 buvo atskirta drugių kitų bylų, kurios lietė "LKB Kronikos" dauginimbei platinim. Siekiant likviduoti "LKB Kroniką", KGB ivykėdė daugybę skrytinės. Per 10 metų už "LKB Kronikos" dauginimbei platinim buvo nuhausti šie asmenys:

1. Petras PIUMPA-PLUTIKAS - suimtas 1973 m. ir nuteistas 8m. laisvės etėmino /griežto režimo/.
2. Juozas GRAŽYS - suimtas 1974 m. ir nuteistas 3m. bendro režimo.
3. Virginijus JAUGELIS - suimtas 1974m. ir nuteistas 2m.
4. Jones STASAITIS - " - 1973m. " : " - 1m.
5. Povilas PETRONIS - " - 1973m. " : " - 4m./griežto režim.
6. Vojelė SADŪNAITĖ - " - 1974m. " : " - 6m(3m.griežto režimo ir 3m. tremties).
7. Serģijus KOVALIOVAS " - 1974m. " : " - 10m. (7m.griežto rež. ir 3m.tremties).
8. Vladas LAPINSKIS " - 1976m. " : " - 5m.(3m.griežto rež. ir 2 m. tremties).
9. Jones-Kastytis MATELLIONIS " - 1976m. išbuves KGB izoliatoriuje ir 9 mė-

9. Jones-Kastytis MATULIONIS	suimtas	1976 m.	išbuves KGB izoliatoriuje 9mėn ir nuteistas 2m. lygtinai.
10. Ona PRANSKŪNAITI	"	1977 m.	ir nuteista 2m. /bendro režime
11. Ona VITKAUL-KAITI	"	1980m.	? 1,5m./bendro rež./
12. Genė NAVICKAITI	"	1980m.	" 2m. " "
13. Povilas BUZAS	"	1980m.	" 1,5m. " "
14. Anestezas JAVULIS	"	1980m.	" 3m. /griežto rež./

Leidinio bendredarbių

Jei prieš 10 metų "LKB Kronika" tėréjo vos kelis bendredarbius, tai šiandien jų labai daug ir Tévynéje ir už jos ribų. Vieni iš jų renka faktus, kiti juos nomenis keliais persiundia Kronikos redakcijai. Peruočtas leidinys perrašinėjamas, dažuginas mas ir platinamas.

Labai daug šeunią bendredarbių "LKB Kronika" turėti užsienyje. Vieni jų leidini verčia iš anglų, prancūzų, italių ir kt. kalbos. Kiti - medžiagą perspeudsina išviriuse leikrščiuose ir žurnaluose, trati - siuntinėje įvairiomis išteigomis ir organizacijomis. Deugumas bendredarbių pavardžių "LKB Kronika" nežino, bet jaučia jų morelini artum. Jei ne šimtai idealistų Tévynéje ir Vokietijoje, "LKB Kronikos" srbe nebūtų, arba ji būtų silpnas ir neįstekinčia. Todėl "LKB Kronikos" redakcija visų engiamų Lietuvos katalikų verdu visiems, - čia ir ten - taris nuoširdų ačių! Ačiū ir tiečs, kurie Kronikos nuolat lyždi savo malda!

Kas yra priešai?

Sverbiusios "LKB Kronikos" priešas - sistemos, norinti pavergti net žmogaus évasi. Sitos sistemos viršūnės planuoja dvesini tikinčių genocida, o pirmiai išleidžia jos vykdytojai - KGB darbuotojai. Žodis "kronika" jų išposė virste beveik keiksmežodžiu.

Tarp tolimesnių "KGB Kronikos" nedreugų rasime visus KGB užverbuotus kolaborantus, neišskirię net kunių, nes jiems anksčiau reikėjo bijoti tik KGB, o dabar dar ir viešo pasaulio teismo.

"LKB Kronikos" priešasis tačiau visi - mokytojai, piraininkai, pašvedutojai, kurie už lešienės lėkštę pardavė savo pirminystę - Tévynę, Bažnyčią ir savo sžinę. Jie visi norėtų dirbtinos remybės, - kad "LKB Kronike" nedrumstų jų sžinių ir kad jų juodi darbai liktų istorijos temsoje.

Tai, kas stebina

"LKB Kronikos" gyvavimas per 10 metus dešimtmjetį sistemoje, kurioje pilne šni pu, ginkluotų geriusis sekimo technika, išdeviku ir pateikimui, yra beveik stebuklas. Pradžioje, jei pasiseks, redakcija planavo geriausiu atveju išleisti kokią dešimtį numerių ir sėsti į kėlėjimą. Kai, atsekymu, čia norėtūsi pacituoti T. Karolio GARUCKO S.J. žodžius, adresuotus labai sunkiui "LKB Kronikos" redakcijai momentu: "Dievas laimino predžiai, laimins ir pabeig".

"LKB Kronike" stebina savo tikslumu. Per 10 metų jis surinko daugybe informacijos. Netrūlu, jei iš leidinj brūtų išibrove nemaže kleidų, kurie redakcijos visada buvo persiruošusi stebėti. Fikrai stebėtina, - net KGB, sugebanti viską iš-žniukštinti, nesugebėjo faktais sukompromituoti leidinio, o teismuose turėdavo tenkintis falsifikacijomis ar demagogičiais tvirtinimais, jog "LKB Kronike" skleidžianti "émeižtus ir prasimyrmus". "LKB Kronikos" tikslumas remiasi jos bendredarbių giliu tikslumu, sžiningumu ir supratimiu, kad prieš melas ir tironijas galime kovoti tik tiesos ginklais.

Priekaištai

"LKB Kronike" per 10 metų girdėjo nemaža priek išt. Buvo žmonių norėjusių panaudoti "LKB Kronika" savo tikslams ir nukreipti į nuo pagrindinio uždevinių - ginti Dievo garbe, Bažnyčios teises ir s-žinės leisvę. Buvo ir tokiai, daugieusia iš kunigų tarpo, pageidavusių, kai "LKB Kronika" rašytu tik apie kovingu bedievij - mokytojų, partiečių, ir penešių esmenų - fenetišk veikla prieš tikinčiuosius, o nutylėtu tai, kad kai kurie dvasiškiai ne mažieu, o gal n "LKB Kronike" savo puslapiuose paliesdavo tik tuos kunigus-kolaborantus, kurių pikt terorizevo jaunim bei tikinčiuosius arba kurie bandyda tokie keins ikopti i bažnytinės hierarchijos viršunes.

Ar galėjo "LKB Kronika" vienoje skyje metyti krisl, o kita - nemetyti r-s "LKB Kronikai" trūkste meilės!", "Kronika" "rdo kunigu vienybę!" - taip réké ir teberékia KGB užverbuoti koleborantai. Ar gali "LKB Kronika" verdan netikro meilės vienam ar kitam KGB koleborentui, atsisakyti meilės Bažnyčiai, ir miniom tikinčiuj, kurie buvo ir teberé skeudžiasi persekiojami?

Leidinio sunkenybés

Šito netruksta. Dangeliis net geru tikinčiuj bijo pateikti žinias apie savo persekiojimus, nes KGB kiekvien, apie kurį raso "Kronika" apkaltina kaip jos bendraderbi. Nes-moninči tikintieji gerisu linkę tylėti, užmiršdami, jog tylėjimas - netiesioginis bendraderbivimas su KGB, padedantis keroti niekšybėms. Jei ši tikinčiuj baimė, tai "LKB Kronika" lur kas išsamiau nušviestą debartine tikinčiuj padėti Lietuvoje. Džiugu, kad pas daugelį ši baimė išnyko per 10 metus.

"LKB Kronikos" nauda

Jeigu tikintieji nebūtu jutę "LKB Kronikos" pozityvios įtakos dabartiniam Lietuvos tikinčiuj gyvenime, tai ji nebūtu tapusi tokis populiarū ir įtakinga. Tiesa, ji nepadarė stebuklo, bet daug kur prievaro tapo atsargesnė ir žengė žingsni atgal. Todėl neperdėtai galime teigti, kad "LKB Kronika" drauge su kicerieji kunigai vieningesni, o koleborantai - nevaikščio iškale galvas, kaip tai buvo per kelis pirmuosius pokario dešimtmecius.

Kokie planai steičiasi?

Dievui laiminant, bei s-moninčiems katalikams ir kunigams remiant, "LKB Kronika" eis ir toliese, išlikdama savo esme tokis, kokia ji buvo per pirm-jį dešimtmecius. Visiems dėkodams, "LKB Kronika" pirmoje eilėje prečio meldos, draskes ir krikščioniško s-moninžumo.

LAISKAS "LKB KRONIKOS" REDAKCIJAI IR JOS BENDRADARBIAMS

Didžiai gerbiajame redakciją,

Štei jeu dešint metų, kai Jūs dirbate darba, kuri šiandien sunku pakankamai ivertinti.

Tuo metu, kai visiems užčiuptos lėpos, kai trypiamos žmogaus teisės, laužomos konstitucijose bei tarptautiniuose dokumentuose deklaruotos laisvės ir dar ciniškai tyčiojamas iš aukų, tuo visišku suaudos ir laisvo žodžio draudimo metu, Jūs išdrisote perplėsti tą gūdžiai kapų tyla. Išdrisote pakelti melagiingo propagandos uždanga ir konkretiškais, nepgnežiemais faktais parodyti, kai tie sū vyksta mūsų nelaimingoje Lietuvoje. Sis, į predžių atrodes tokis vienišas lyg ir nedrūsus balsas kai kam pasirodė tiesiog beviltišku pagalbos ūkuksmu. Apie jį tuo metu gal kai ką pagalvojo kad iše dekterui Vincui KUDIRKAI pastytais žodžiisis: "Ką tu gali prieš tokia gelybę, vabalėli žemės. Sitokie katalia šitokie ginklei, jėga, - kaičių musė teve sutrins." Šeštuoji šis vieniškas balsas nenutilo. Priešingai, jis greit išgirdo visi. Išgirdo ir tie, kurie norėjo jį, kaičių anų leikų žendarai, "kaičių musė sutrinti." Išgirdo ir tie, apie kurių skrieudės jis prabilo, išgirdo mūsų broliai užsienyje o per juos ir visas pasauly. Išgirdo todėl, kad šis žodis, šie kuklūs labellai, lyg brisų užtais, nešė galingą jėgą - Tiesa!

Autentiški dokumentai, aiškūs, tikslūs įvykių sprašymai, trumpas, susos žinutės - visa tai yra neišgalvoti, tikri, konkretūs faktai. Tiksliau sakant, dalis suregistravoti viso to, kas šiandien vyksta kiekvienoje parapijoje, kiekvienoje mokykloje, kiekviename Lietuvos mieste ir kaimo, nekalbant jau apie seugumo kabinetus ir poženius. Kiekvieną dieną, kiekvieną valandą pas mus kai kai noraus, net išstatymu garantuotomis, tam sėmisi, iš ko nors tyčiojemas, kas nors persekiojamas ar bauginamas... Savevališkai braunamas iš intymiusius žmogaus širdies ir s-žinės kampelius. Prigintų žmogaus teisių, tarptautinių susiterimų ir net savų išstatymų leužytojai dirba juodai darbu, norėdami, iš vienos pusės, likti nepastebėtai, iš kitos - paleikyti savo jėges, savo galios ir visainojimo mitą. Jie nori visus išlaikyti vergiškeme peklusnume ir baimėje. Nori, kad jų "visagalybės" skivaizdoje net ir didžieusios eukos būtų nučlankios ir tylios. Tačiau iš tikrujų jie nėra nei tokie visažiniai, nei tokie visagalieji, kaičių norėtų atrodyti. Ir jie kai ko bijo ir privengia. Jie bijo viešumas, bijo dienos šviesos, bijo tiesos. Jei sleptumas, neaiškumas, tamša yra jų s-jungininkai, tai viešuma, aiškumas, atvira tiesa yra jų aukų jėga. Teisės ir teisėtumo pažiūdymu, žmogaus, tautos ir Bežnyčios teisių leužymo faktų kėlimas iš dienos šviesa, tikrujų priežasčių etskleidimes, teisinges įvairių įvykių nušvietimas yra gelinges ginkles, kurį gali ir turi panudoti persekiojamieji, smurtė ir savivelės eukos. Vergiškai peklusti ir tylėti negelima. Beiltis nuolankumas ir tyle, tai parems išstatymo ir teisės leužytojams, tai duobės kesimes patiemis seu.

Jau dešimt metų "LKB Kronika" iš dienos šviesa, keliis Bežnyčios persekiojimo, tikinčiųjų diskriminavimo, tautos kulturos slopinimo, žmogaus teisių pažeidimo, s-žinės laisvės veržymo ir kitus panašius faktus. Per šį dešimtmetį "Kronikos" puslapiuose susikurė daug nepaneigiamos keltinamosios medžiagos prieš tuos, kurių dedesi išstatymu saugotojais. Tai ištisai keltinamosios akčias tiesos ir žmoniškumo byloje prieš savivalė ar tironiją. Bet kadaangi šiandien, poeto žodžiai teriant "tribunoluos išdidžiasi teisiuosius smarkia žmogžudžiai", tai ne musikeltėliai būdžiamai, ar savivalisutojai tremdomi, bet baisi persekiojimų audre užgriuovo "Kroniką". Dešimt metų sukaula ne tik "Kronikai", bet ir Jos persekiojimui. Kiek sekims, kraičių, tardymų, suėminų, teisminio susidorojimo ir kitokio persekiojimo pratyre Jos skeitytojai ir platinotojai. Su pagarbą ir meile yra

teriami verðei tų knygnešių, kurie šiandien vargsta Tarybų Sąjungos vergų stovyklose ir kalėjimuose. Kova už laisvą lietuviškį žodį turi sens tradicijas. Šios tradicijos turi ir lietuviškojo žodžio bei kultūros persekcionistų. Carų laikais pirmintais kelieis į Lietuvą steina neuji muravjovai korikai, seniai pirmintais takais į rytus veromi mūsų dienų kovotojai ir knygnešiai. Tačiau Tauta visuomet turėjo idealistų, jų yra ir šiandien. "IMB Kronika" yra raikelingas, svarbi ir visų teigimai ivertinti, todėl jos remėjų buvo ir bus! Ji yra visos Lietuvos, visos Bažnyčios, tikinčių ir visų persekcionistų balsas. Ji nutildyti nepavyks! Galime prislopinti, galime jom pakenkti, gal net laikinei užgniežti, bet visiškai nutildyti - neišmanome. Jis vis tiek vienokiu ar kitokiu būdu prasiverš: "Nebeužvenkisi upės bégimo,
Norint sau eityj ji pamašu.
Nesulaikysi nuojo kilimo,
Nors jis pasveikint tau ir baisu."

Yra tik vienas būdas sustabdyti "Kronikas" leidimą, - tai penaikinti tuos faktus, tuos nusikeltimus prieš tiesą ir teisę, kuriuos ji registruoja, ir "Kronika" nustės ējusi; Kito būdo nėra...

Šiandien dažnai iš tikrujų dar sunku ivertinti pakankamai tai, kaip atlieka "IMB Kronika" ar kitaip pogrindinė spauda. Dar stovime per arti tų įvykių, dar yra patys esame blaškomi jų sreute, bet drasti galime teigti, kad jos veidmuo didelis ir svarbus. Pirmiausia jau pats faktas, kad žmogui padaryta skriejus yra patebtės, kad apie jį kažkas kalba, jis užtaris, pateria, padrasins, paskatins, gintis ir ieškoti teisybės. Antra - tai sulaukomasis veiksmas, kuris atsiranda, žytojus veržo, riboja jų veiksmų poveikį ir rezultatus, ypač, kai šios žinių pažeikėsi ir pasidero žinomas plėčiant visuomenę. Tai kartu ir teisingos informacijos žiupsnelis, pasiekiantis Vatikaną ir Vakarus. Ten mūsų teutiečių taip pat rūpinasi Lietuvos ir jos Bažnyčios reikalais, ten taip pat dirbams ir kovoje. Bet kai sunku jiems tenai teisingai orientuotis, kai iš tikrujų doro- stengiasi dezinformuoti ir klaidinti. Autentiškų dokumentų, grynu ir patikimumu faktų skelbimas padedės mūsų broliams geriem susigaudyti, kur tiesa, o kur ap- gaulė. Be to, "Kronikai" verdiame į kitas kalbas, siuntinėjame į vairioms įstai- goms ir visuomenės veikėjams. Dėkui, labai dėkui tiems mūsų teutiečiams, kurie ši- timis, kurios iš Lietuvos gauta medžiagą gržima į eterio bangomis atgal. Tai ne- paprastai didelėtiesiog neįkeinuojame parame pavergtos tautos kovoje už savo teise ir laisvę, ypač turint mintyje tas salygos ir galimybes, kuriomis "Kroni- ka" bei kita pogrindinė spauda gali plisti Lietuvoje. Radijo bangomis /užsies- skinda po Lietuvą, pasiekdamos ir tuos, kuriems neprieinama pati spauda.

"IMB Kronika" šiandien ne vienės belsei ir ne vienintelis krisvas pogrin- dinis leidinys. Bet jis buvo pirmasis. Jis pirmas preplėšė slogą ir nifrių ty- kriminuojamas Lietuvos tikintysis.

"Kronikos" faktų kalba yra: jos bražas, jos svoris ir jėza. Šiuo bražu ji per 10 metų ji prirešė ištis. Lietuvos istorijos pusani, pilna sunkios pries- pūdos, heroiskos kovos ir krikščioniškos eukos faktų. Ir kol tėsis priespaude,

kol nesibaigs skrisudos ir vyks kovs - tol bus reikalings "LKB Kronikos"!

Gerei žinome, koks neprastei sunkus ir povoingas jos leidimas, leidėjų ir plėtintojų darbas. Tai išankstinės aukos žygis. Bet žinokite, kad su tikrai dide le pagerba, dėkingumu ir meile prisimename Jūs ir nuoširdžiai linkime Dievo palaimos Jūsų taip sunkiame, bet neprasta reikaliniame ir svarbiame darbe!

"Kronikos" skaičytojas

Lietuva, 1982m.

P.s. Tai ne mano vieno nuomonė. Šai daugelio Lietuvos žmonių mintys Jei galite - priimkite šį leišką į "Kronikos" puslapius. Tėvūnė jie kulkia padėka už Jūsų pasiekėjantį darbą!

TIKINČIUJŲ PROTESTAS

Lietuvos TSR KP Pirmajam Sekretoriui P.GRIŠKEVIČIUI
Nuorašas: Tikinčiųjų teisėms gyni Katalikų komitetui

P a r e i š k i m a s

Mes, Lietuvos jaunimas ir tikintieji, atkreipiame Partijos dėmesį į grubius, su jokiu morele nesuderinamus tarybinių pareigūnų išpuolius prieš tikintį jaunimą. Tokie veiksmai pastaruoju metu ypatingai suskityvėjo.

1981-sius metus grupė tikinčio jaunimo sutiko Rumšiškių būties muziejuje. Neįtūrint to, kad iš jaunimo lėpų skambėjo blaivi deinais ir iš tyros širdies liejosi jaunystiškes džiaugsmas, ši šventė nepraejo be pasėkmų. Saugumiedžiai cirhtinei apkaltino jaunimą chulizizmu ir predėjo tardyti. Ypatingai buvo Šventauojama Marytė VĖLYVYTĖ - jai gresino išmesi iš Kauno P. Mažyliaus med. aukyklos.

1981m. rugpjūčio mėn. būrelis Vilnius-tikinčio jaunimo etostogavo prie Salantuų Lokojaus ežero. 10 d. vekare jaunimą išpuolė operatyvinė milicijos grupė. Girti milicininkai su der nematytu ciniškuu ir sedizmu bjeuriasi įžeidinėj nerzės, spjaudė joms į veidus ir gresino išprievertavimui. Vis. jaunimą žiuvių sumetė į mašinas ir nuvežė į Molėtų milicijos skyrių. Milicijos skyriuje jie išlaikė ištisą para, laikas nuo laiko varginėti tardymais. Du studentai - Alfonas VENCLOVAS ir Audronė GINKUTĖ buvo pralinti iš Vilnios valstybinio universiteto. Jaunimes Šventauojamos iki šiol.

1981 m. rugpjūčio 18 d. grupė tikinčių moksleivių iš Kybertų vaseriojo prie Slevantų ežero, Lezdijų rajone. Rugsėjo 20d., besiruošiant grižti į namus, jie bu milicijos pareigūnų sulaukėti, prieverta susodinti į autobusą ir nuvežti į milicijos skyrių rajone. Ten jaunimas buvo tardomas, o kelias suaugusies - Bernadeta MALISKAITĖ ir Onutę ŠARAKAUSKAITĘ išlaikė milicijos skyriuje tris paras, kaičindami vaikų religinio mokymo organizavimui, ir Lezdijų raj. vykdomojo komiteto administrecinė komisijoje nuhaudė jas po 50 rubl., nors iš tikrujų tai buvo tik eilinis turistinis žygis, neatsiklausus rajono komisjumo ir partijos vadovo.

1981 m. spalio 26 d. iš Pagirių miestelio į Sieulėnus per Šiluvą /kėdangi/ buvo planuota aplankyti ir Siluvos kepejį, išvažievo CHSCENAVIČIŪ albines su ūkima. Kertu su jais vežievo ir sūnucus dreuges Rimantas JASENSKAS. Kelyje Raseinių-Siluvą juos sustabdė milicijos pareigūnai ir neieliido toli u vežiuoti. Automobilije važiavę asmenys išlipo ir ketino Silvyje pasiekti pėsčiomis. Milicija prigriebė einančius vaikinus ir suriuko į mašiną. Tėvai, nesuprasdami kas atsitiko, puolė prie mašinos. Milicijos mašina motiną parbloškė, o tėvui sužeidė ranką. Jaunuolius, o vėliau ir tėvus pristatė į milicijos skyrių. Rimanta

VALDŽIOSA MOCĖ IR SPŪSTUS VOLKOS OS LIENOS DUVASI CHOCENAVIČIENĖ IUGIRDO IR PR
DÉJO ŠUKTI: "NEMUŠKITE!" ALBINES CHOCENAVIČIUS BUVO NUBEESTAS 7 PAROS AREŠ
TO, O MOTINA UŽDĒTS BAUDA.

1981 m. spalio 25 d. Kęstutis VAREIKONIS pasiryžo, kaip atgails už tautos nu
dėmes, keliutį iš Raseinių į Siluvą pėsčiomis.

Jam beeinant septynioplikt-kilometrų, nėko neperklausė ir nepasiškinė milicijos
paraičiūnai jį išrūdo į mėsinę ir nusivedė į milicijos skyrių. Tardymo metu
buvo iš Kęstucio grubiai tyčiojamas ir stūmės rožančius. Be to, jaunuolis buvo
nuteistas 10 rub. # bauda.

1981 m. lepkričio 14 d. Vilkeviškyje, Statybininkų 4-3, KELIMELIŲ bute, jaunimai
šeštę gimimo dieną. Sventinė nuotekai sugadino į butą išibrove milicininkai iš
saugumiečių, neva nustatyti susirinkusių asmenybes. Jeunimes buvo nuqbentas
iš Vilkeviškio milicijos skyrių. Nors išibrovėliai žodžio sutrokdė tik 15 min,
bet asmenybes aiškinė 4,5 val., ir neaišku, kada jaunimai būtų paleidę, jeigu ne
būtų reikėję vienai iš mergaitėcių iškviesti greitai med. pogalbę.

Kiek anksčieu trys studentaičių: Zita VIZBŪGAIČIŪTĖ, Ramunė BUTKEVIČIŪTĖ, ir Dalia
DAMBERAUSKAITĖ negavo diplomų vien dėl to, kad "neišlaikė" komunizmo egzaminą, o
iš tikrujų, kad jos buvo giliai tikinčios, ir spie tai gerasi žinojo institutu
vedovybės.

Tai tik keletas stvejų, o kas gali išvardinti pavienių jaunuolių terora.

Zvelgiant į tokį gyvenimo tikrovę kyla klausimas: tur mes gyvename? Mes iši
kinėjemi, kad esame pačios demokratikiškos šalies piliečiai, bet demokratija
kol kas matome tiktais popieriuje.

Kodėl paraičiūnams nepatinke blaivus jaunimes? Kodėl jiems užklūva jaunimo
tikėjimas? Kokios ištatymeis remiantis tilintis jaunimes neturi teisės eks-
kursojoti, linksmintis ar giliinti savo išitikinimus?

Nejauguočių vaidžios atstovei nemato morališko skurdo terpe netikin-
čio jaunimo, kuris užpilda kalėjimus, pateisčia darbų kolonijas, venerinių ligų
dispanserius, kad reikia visas jėgas nukreipti į tikinčio jaunimo terorizavimą.
Perėsi mintis, kad tai darėma samoningai, norint administracinėmis priemonėmis
pedėti nesėkmingam tautos bedievinimui.

Mes teisėtai reikalaujame, kad būtų užtikrintos elementariausios žmoniškumo
teisės - gyventi pagal savo sūnėjimą ir išitikinimus.

1982m.

Po pareiškimu pasirešė tikintieji:

Anykščiuose	- 58	Pendelyje	- 70	Žilinuose	- 107
Alytuje	- 565	Prienuose	- 890	Josvainiuose	- 200
Aluotoje	- 200	Ramygaloje	- 370	Kupiškyje apie	100
Biržuose	- 200	Nokiškyje apie	80	Seredžiuje	- 88
Garliavosje	- 1972	Skuodvalėje	- 238	Reudondvaryje	138
Iglisukoje	- 194	Stirniuose	- 75	Talsiųkėse	- 30
Kaune	- 3814	Siauliuose	- 1238	Utenoje	- 333
Kedainiuose	- 683	Seduvoje	- 242	Vištytyje	- 130
Kapčiamiestyje	- 94	Šėtoje	- 71	Vilkeviškyje	- 200
Kučiūnuose	- 131	Slaventuose	83	G. Žuose	- 83
Kretingoje	- 99	Silutėje	- 300	Kybartuose	- 580
Karmėlavosje	- 144	Ukmergėje	- 150	Griškabūdyje	- 345
Leipalingyje	- 35	Užuguostyje	- 100	Sasnavoje	- 40
Molėtuose	- 223	Velkiniukuo	- 170	Virbalioje	- 245
Pagiryje	- 42	Veisiejųose	- 218	Kapsuke	- 234
Panevėžyje	- 1925	Vilniuje	- 185	Papilyje	- 42
Viduklėje	- 588				

----- Viso: 18.341 -----

S U G R I Ž O

1982 m. vasario 16 d. iš kriminalinio lagerio Nižnij Tagile į leisva po pusės metų bausmės buvo išleista Žemė-Jedvyga STANELYTE.

Idomu, ką reiškia šis naujas ssugumų manevras? Žemė-Jedvyga STANELYTE 1979m. buvo nuteista už religinių eisenos organizavimą i Siluvą.

BAŽNYCIA ATSKIRTA NUO VALSTYBĖS

Visos spylinkės ir niestų vykdomieji komitetai 1982 m. privalo tolisu šnipinėti parapijų religinių gyvenimų ir teikti žinias Religių veikalų tarybai pagal žemiu pateiktą formą:

XI. Pedėtis religinėje bendruomenėje ir religingumo būklė

Vykdomojo organo ir revizijos komisijos veiklos charakteristika.

- a) Savanoriškų euklų rinkimų/kiek jų surinkta/.
 - b) pajamų-išleidų knygos tvarkymas/jos etiketės religiniams reikalavimams.
 - c) pagelba organizuojant religines šventes.
 - d) rūpinimasis maldos namų ūkinisis-namų išlaisvinimas reikalsis/remontu, apšildymu, inventoriujei isigijimu ir kt./.
 - e) veikliausi vykdomojo organo ir revizijos komisijos narisi /paverdės, vardai/ ar kunigas nennstelbia revizijos komisijos ir vykdomojo organo veiklos?
 - f) Kaip vykdomos reikelavimas apie tai, kad kiekvienais metais būtų inventoriuojamas maldos namų turtas.
- Koks procentas žmonių yra tikintys, tame skaičiuje, koks procentas jaunimo yra tikintys, koks procentas mokyklinio amžiaus vaikų eina į bažnyčią, kiek priėjo prie pirmos komunijos, kiek konfirmuoja vyrų, kiek buvo velykinių išpažinčių, kiek tikinčiųjų atsilenkė į bažnyčią 1982 m. kėlėdos, kelėdinio pamokslų turinys.

Dvasininkijos veikla

Charakteringi religinių kultų praeidimai. Ar nesikiša bažnytininkai į šeimų, kolektyvų, mokyklu reikalus. Vaikų patarnavimo mišioms ir kitoms bažnytinėms speigoms, "klapčiukų" paverdės, vardai, klassė, mokykla.

Ekstremistiškai nusiteikusiai kunigu veikla /jų pamokslų turinys, įvairių ratelių bei sueigu, ištystymais nenumetytų eisenų, organizavimas, parašų rinkimas siekiant sukurstyti tikinčiuosius prieš veldžios orgenus.

Dvasininkijos pristaikėlišumas prie šių dienų gyvenimo slygų, jos požiūris į politinę padėtį paseulyje ir į vekerų propagandos ideologines diversijas.

Ar jaunimes nesidomi religine literatūre ar bažnytinė sributika /knyžiais, paveiksleis, ir kt./.

Pagrindinės dvasininkų darbo su gyventojais kryptys, tendencijos, metedesi. Naujos darbo formos su jaunimu, tėvais, moterimis, inteližentija.

Paklausytų ir pasakyti pamokslų per metus skaičius:

- a/ grynei religinio turinio.
- b/ politinio pobūdžio /teikos, karo, tautų draudystės klausimais/,
- c/ moralės ir dorovės tematika.
- d/ religijos ir tautybės sutapetinimas.
- e/ antivisuomeninio pobūdžio /iškraiipent socialistinio gyvenimo tikravę ir t.t./.

Pridėti charakteringu pamokslų ištraukas.

6. Aprašyti žymesnes religines šventes, atliudus, dalyvių skaičių, dvasininkų partangos organizuojant šias šventes, tikinių dalyvavimą minėtose šventėse, aktyvumas /kiek jų dalyvavo 1980m. ir kiek 1981 m/.

III. Istatyti aiškinimes ir kova su pažeidėjais

1. Kiek perskaityta paskaitą apie Tarybinę Konstituciją ir religinių susivienijimų nuostatus.
2. Kokį darbą atlieka religinių kultų įstaigų leikymosi kontrolės narys....
3. Niesto ir apylinkės Tarybos vykdomojo komiteto veidmuo įstatymų apie religinius kultus vykdymo klausimais. Darbo formas ir metodai. Atreminių grupių veikla.
4. Ar buvo apiplėšti meldes namai ir dvasininkai, ar išaiškinti nusikaltėliai.
5. Kiek 1981 m. iš pavieniai ir grupių tikinių ir dvasininkų buvo gauti pareiškimai: laisvą, skundą, teme skaičiuje pagrįstą ir pakartotinį. Kokiosis klausimai buvo kreiptasi ir kaip jie buvo atspręsti.
6. Kaip vykdomi partinių ir tarybinių organų nutarimai, klimatų kultų įstaigų kontrolės kleusimais.
7. Svarstyta Tarybų sesijose, posėdžiuose, priėmimose, priimtu sprendimų arba priemonių planų turinys.
- 8a) profilektinio darbo su dvasininkija, individualus pokalbiai, išspėjimai ir kt.
- 8b) Tegeidevimai, pastabos, pasiūlymai.

KUN. LEONO ŠAPOKO ŽUDIKŲ TEISMAS

Kun. Leones ŠAPOKA buvo nužudytas Luckės Klebonijoje 1980m. spalio 8 d. nakti. Trk po to, kai leisvojo pasaulio spėja praejo aplačiai koncentruoti šių sedistelių nusikaltima, 1981 m. rugpjūčio 15 d. "Tiesoje" buvo paskelbtas Vytauto ZM. NANTO spec. KGB korespondento/ streipsnis "Žudikai suimi".

1981 m. gruodžio 2, 3, 4 ir 7 d. felišuose "Masčio" fabriko salėje vyko kun. Leono ŠAPOKOS žudikų teismas. Didelė salė nesutelpino visų norinčių dalyvauti. Teisme, todėl daugelis teismo procese sekė vestibiulyje per garsiakalbius. Vilnus saugumiečiai akyli stebėjo mini-, netrukė ir milicininkų.

Teismui pirmyninkavo LTSR Aukščiausiojo teismo teisėjas JUKNA, prokurorai - MACKEVICIUS, advokatai - SIDLAUSKIENĖ, JANKAI SKAS, ALEKSANDRAVICIUS.

Viena diena teismo procesas buvo filmuojamas.

Nusikaltėliai - Jonas SABALIAUSKAS, g. 1955m., agronomas.

Danielius MACKEVICIUS, g. 1962m., komisunuočis.

Eseinių Veterinerijos stoties ūkvedys, Adomas LIUKŠAS, 30m. amžius, tipiškas vagis.

SABALIAUSKAS ir LIUKŠAS teisiami jau nebe pirmo kartą.

Prokurorai MACKEVICIUS sevo kelboje iškėlė klausimą: "Kas atvedė juos į teismų suoli, kodėl jie žiuriasi nužudė žmogų?" ir atsakymo nesurado. Jonui SABALIAUSKUI pareikalevo mirties bausmės, c kitiems vienams - po 15 metų laisvės atėmimo.

Teismo procese stebėjusisi publikai susiūrė išpuolis, jog teisiamieji ne tie trys nusikaltėliai, o bedievybė, stėmusi iš jounų širkžių Dieva ir palikusi jose tuštumą, psversdama žmones žverimis.

Teismo metu pasiškėjo kai kurios splinkybės, kurios sovietinė klasė nutelejo. Būtent, šio sedistiskio nusikaltimo iniciatoriai: veterinerijos gydytojai PREIBYS

ir veteri nerijos gyd. Zigmantas MOKEVIČIUS liko Švarčas, o sunki beusmė krito ta
ant antreeilių figūrų - techninių derbuotojų.

Kun. Leones ŠAPOKA veterinarijos į-gyd. PREIBERIUI, kaip našlaičiui, padėjo mo
kytis, išsigyti but-, nusipirkti mešiną. Atdidėkojimas buvo šitoks. PRIBYS papase
jo savo pusbroliams Zigmui /Komunistų partijos narys, spekuliantas veistais ir
automobilinėmis/ ir Danieliui, kad kūn. SAPOKA turėj daug pinigų, es-s bėlus, todė
pag-dintas pats atiduosi-s pinigus. PRIBYS abu ~~xx~~ pusbrolius nusivežė pas kūn.
SAPOKA, kad čia nusikaltėliai gerai išstudijavo kleboniją. Teisme PRIBYS žmeižė
kūn. SAPOKA, kad šis nesileikė celibato, o-sve teisino, jog spie kleboną nusika
tėliams papasakoje tik trūki, kad jis es-s labai dosnus. Taigi, PRIBYS liko ti
liudininku.

Zigmantas MOKEVIČIUS suorganizeavo kūn. ŠAPOKOS užpuolimą, bet pačioje pabėgoja
atsisakė dalyvauti, todėl vietoje jo buvo pakviestas Adomas LIMKAS. Po nusikalt
imo Zigmantas MOKEVIČIUS perdavė savo automobilinę /t- vasar- pardavė tris/ ir
atsigulė į psichiatrų ligoninę... todėl liko "nepaskeltinamu".

Nusikaltėliai sukėlė detalių klebonijos užpuolimo planą ir, išgérę butelių da
tinės, pradėjo vykdyti. Klebonas puolė SAVNAUSKAS. Kankinės kunigas perduodė, kur
yre laikomės bežnyčios pinigai - 578 rub. atsidurė sedisto rankose. Torturos te
sėdi kelias valandas - teisėjas tvirtina, kad buvo suduoti 83 smūgiasi. Eksperti
nė priepelnino: sulaužytį šonkeulisi, trys degimino žaizdos, 50 smūgių į kūną, pa
lio žaizda kakle, sulaužytų 6-7 kaklo skenksteliai, pasmaugtas.

Kadangi klebono pinigai buvo padėti taupomojoje kasoje, žudikai jais pasinuo
dėti negalėjo.

Advokatai kalbėjo, kad keltinamieji nebūb, gaivė suklėjimo, todėl ir atsidurė
už grotą.

Ne vienas iš teisiemų nepračė pasigailėjimo, o paskutinę dieną buvo geriu
sioje nuotaikoje, tersti sužinoje lengvinančias aplinkybes.

Nuteistojos mirties beusme SABALIAUSKO motine publikai pasakojo, jog sūnus bu
gana geras, bet visa bėda, kad susipežino su Zigmantu MOKEVICIUM, kuris įtraukė į
nusikaltimą.

Teismo sprendimą publika sutiko sudringais plojimeis. "K- padės!?" - kalbėjo
kiti, - Taip galime išsaudytis vis-Lietuvą. Reikia keisti subankrutavusi steist
į suklėjimą, kuris suluočino tautą".

Teismas tikros tiesos apie kūn. Leono ŠAPOKOS nužudymą neatskleidė ir, tik
riaušiai, niekas neatskleis. Kai ryko šis teismas, Vilniuje jau buvo nužudytes
Helsinkio grupės narys kūn. BROMIUS LAURINAVICIUS. Ir jo tikrieji žudikai liks
tamsoje.

x x x x

Lietuvi, neužmiršk!

Sergiejus KOVALIOVAS	Julius SAVNAUSKAS	Balys GAJAUŠKAS
Anastazas JANULIS	Viktoras PETKUS	Vytautas SKUODIS
Mečislovas JUKEVIČIUS	Petras PAULAITIS	Vytautas VAIČIŪNAS
Algirdas STAKLAVICIUS	Povilas PEČERIŪNAS	Antanas TERLECKAS
Gintautas IŠŠANTAS	Genė NAVOKAITĖ	ir kiti

neša nelaisvės pančius, kad tu galėcum leisvai gyventi ir tikėti!

x x x

